

ADVIES

10 juli 2008

WIJZIGING VAN DE REGELGEVING INZAKE DE STEUN AAN
DE INVESTERINGEN EN DE INSTALLATIE IN DE
LANDBOUW

INLEIDING

De Minaraad ontving op 7 juli 2008 een adviesvraag van de Vlaamse minister van Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsontwikkeling over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw.

De adviesvraag wordt gesteld met hoogdringendheid met een adviestermijn van tien werkdagen. Met voorliggend advies, goedgekeurd op de laatste geplande raadszitting voor het zomerreces, komt de Raad tegemoet aan de vooropgestelde adviesvraag en adviestermijn.

Gezien de beperkte adviestermijn focust de Raad zijn advies op hoofdlijnen, zonder het ontwerpbesluit in zijn totaliteit te adviseren.

Hubert David,
voorzitter Minaraad

ADVIES

1

2 **[1] Situering.** Het voorliggende ontwerpbesluit wijzigt de regelgeving inzake de
3 steun aan de investeringen en de installatie in de landbouw (Vlaams
4 Investeringsfonds of VLIF-steun). Een aantal wijzigingen is gericht op een
5 administratieve vereenvoudiging (o.a. afschaffen informatiefiche bij een
6 vereenvoudigde aanvraag) of betreft een aanpassing aan de gebruikte
7 terminologie in de EU-wetgeving (o.a. ELFPO, bedrijfsplan bij vestiging). De lijst
8 van niet-subsidiabele investeringen wordt afgestemd op de bepalingen in de EU-
9 verordening. Concreet betekent dit dat er geen investeringssteun meer kan
10 verkregen worden voor de aankoop van dieren, de overname van
11 bedrijfsbekleding buiten het kader van een eerste vestiging, de aankoop van
12 tweedehandse vaste bedrijfsuitrusting en voor vervangingsinvesteringen.
13 Daarnaast worden een aantal wijzigingen doorgevoerd die zuiver van
14 wetgevingstechnische aard zijn.

15 De belangrijkste wijzigingen zijn:

16 • De sectorale beperkingen in de veehouderij worden versoepeld waardoor
17 investeringen in de diverse subsectoren van de veehouderij op een meer
18 uniforme manier gesubsidieerd worden.

19 • De investeringssteun voor de aankoop van varkens-, pluimvee- en
20 kalverstallen wordt afgeschaft.

21 • De regelgeving inzake vestigingssteun wordt afgestemd op het gewijzigde
22 EU-beleid. De steun bedraagt nog maximaal 55.000 euro. De aankoop van
23 bedrijfsgebouwen wordt voortaan aanvaard als vestigingskost. De
24 mogelijkheid op het verkrijgen van maximaal 25.000 euro aanvullende
25 staatssteun bij een vestiging of investeringssteun bij de tweede fase van een
26 overname wordt afgeschaft.

27 • De hoogste steunintensiteit wordt verlaagd van 40% naar 30%; dit omwille
28 van budgettaire redenen en om de continuïteit van de steunverlening te
29 verzekeren.

30 • Het minimuminvesteringsbedrag wordt verhoogd tot 15.000 euro. Een vijfde
31 van de aanvragen heeft immers betrekking op allerlei kleine en weinig
32 projectmatige investeringen die weinig bijdragen tot de nagestreefde
33 doelstellingen.

34 **[2] Hoogdringendheid.** De hoogdringendheid van de wijziging aan de regelgeving
35 inzake de steun aan de investeringen en de installatie in de landbouw is -
36 volgens de inleiding bij het ontwerpbesluit - ingegeven door twee belangrijke
37 redenen met name (1) de noodzaak om de steunmaatregelen onverwijld in
38 overeenstemming te brengen met het programma voor plattelandsontwikkeling
39 voor de programmeringsperiode 2007-2013 en (2) het sterk stijgende volume
40 aan subsidiabele investeringen waardoor dringend maatregelen nodig zijn om
41 binnen de beschikbare begrotingsenveloppe te blijven en zodoende geen
42 onverantwoord grote achterstand in de behandeling van de aanvragen om steun
43 op te lopen, waardoor land- en tuinbouwers in moeilijkheden dreigen te komen

1 met de financiering van hun investeringen of vestigingskosten.

2 De Raad vindt het positief dat hij om advies wordt gevraagd over deze grondige
3 wijziging aan de VLIF-reglementering. Hij betreurt evenwel de korte
4 adviesperiode. Dit verhindert dat de Raad zich ten gronde kan uitspreken over de
5 voorliggende wijzigingen.

6 De Raad heeft in het verleden gepleit voor een grondige evaluatie van de VLIF-
7 steun.¹ Momenteel is een evaluatie lopende in het kader van de ex-post evaluatie
8 PDPO I en de ex-ante evaluatie PDPO II. De Raad stelt vast dat niet gewacht
9 werd op de resultaten van deze evaluatie. Net zoals in het verleden wordt
10 geopteerd voor 'hoogdringende' wijzigingen die niet gekaderd worden in een
11 brede visie of verder gaan op de evaluatieresultaten.

12 Omwille van budgettaire redenen wordt met voorliggend ontwerpbesluit een
13 aantal elementen retroactief ingevoerd. De Raad heeft bedenkingen bij deze
14 werkwijze. Ook in het verleden was er bij de diverse wijzigingsbesluiten aan het
15 VLIF sprake van terugwerkende kracht.² Het Rekenhof stelde hieromtrent:
16 *"Vanuit het standpunt van een transparante communicatie naar de sector is de*
17 *handelwijze van besluiten met terugwerkende kracht voor verbetering vatbaar.*
18 *De sector dient immers tijdig te weten waaraan hij zich heeft te verwachten.*
19 *Bovendien schept een dergelijke situatie rechtsonzekerheid."*³

20 De Raad vraagt om te onderzoeken in hoeverre maatregelen uitgewerkt kunnen
21 worden die gericht zijn op de grootste performantie (o.b.v. milieuvriendelijkheid,
22 energie-efficiëntie en innovatief karakter). Voor deze maatregelen dient de
23 hoogste steun (40%) voorzien te worden.

24 Ten slotte beklemtoont de Raad dat de VLIF-steun de belangrijkste maatregel is
25 van het PDPO II. Het is dan ook verwonderlijk dat deze wijziging nog niet op de
26 agenda is gezet van het Comité van Toezicht van het PDPO II. De voorliggende
27 grondige wijziging zal bovendien moeten goedgekeurd worden op Europees
28 niveau. De Raad verwijst naar de beperkende voorwaarden die de Europese
29 Commissie met betrekking tot het investeringsbeleid in het verleden steeds heeft
30 gehanteerd en die moeten zorgen voor coherentie tussen het investerings-,
31 markt- of milieubeleid.

32 **[3] Groei financiële uitgaven voor VLIF.** De laatste jaren kent het Vlaams
33 Investeringsfonds een groeiend succes. Het aantal ingediende dossiers is de
34 afgelopen jaren spectaculair gegroeid. Parallel met de stijging van het aantal
35 dossiers is er ook een stijging van de gemiddelde investeringskost per dossier.
36 Beide evoluties (meer dossiers en grotere bedragen) brengen met zich mee dat
37 het volume voorziene investeringen in 2006 bijna het dubbele bedroeg dan in de

¹ Zie onder meer Advies van 20 december 2006 over het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013. Minaraad 2006|040.

² Het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 en het ministerieel besluit van dezelfde datum zijn met terugwerkende kracht in werking getreden op 1 januari 2000.

³ Vlaams Parlement. Verslag van het Rekenhof over het Europees plattelandsbeleid: landbouwinvesteringssteun. 2 januari 2008. Stuk 37-C (2007-2008) – Nr. 1

1 periode 2001-2004.⁴ In 2006 verleende het VLIF 72,80 miljoen euro steun
2 waarvan 55,04 miljoen euro Vlaamse middelen.⁵

3 De Raad merkt op dat de voorliggende wijzigingen grotendeels zijn ingegeven
4 door financiële redenen.⁶ Verlaging van het hoogste steunpercentage (van 40%
5 naar 30%), het optrekken van het minimuminvesteringsbedrag en de
6 vermindering van de steun bij vestiging zullen leiden tot een vermindering van
7 de VLIF-uitgaven. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt deze vermindering
8 geraamd op 7,2 miljoen euro. Hiertegenover staat een toename van de uitgaven
9 omwille van de versoepeling in de veehouderij (raming 4,2 miljoen euro). De
10 voorgestelde wijzigingen brengen aldus in totaal een besparing van 3 miljoen
11 euro mee.

12 Niettegenstaande de geraamde vermindering van de uitgaven stelt de Raad vast
13 dat de Vlaamse Regering op 27 juni 2008 beslist heeft om de budgettaire
14 middelen van het VLIF voor 2008 met 14 miljoen euro te verhogen. Dit betekent
15 dus voor 2008 een toename van de VLIF-middelen met 26%. Met deze extra
16 middelen moet het extra aantal dossiers dat de voorbije maanden bij het VLIF
17 werd ingediend kunnen ondersteund worden. De minister stelt: *"Met de
18 wijzigingen en de extra middelen ten belope van 14 miljoen euro voor het
19 Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wil ik de land- en tuinbouwsector structureel
20 wapenen om te opereren in een meer geliberaliseerde marktomgeving,
21 gekenmerkt door hoge grondstof- en energieprijzen."*

22 Ook in de toekomst is een groei van de financiële uitgaven waarschijnlijk. De
23 landbouworganisaties vragen een verhoging van de reguliere middelen en stellen
24 dat *"in 2009 het probleem zich opnieuw zal stellen en de jaren erna wellicht
25 ook"*.⁷

26 Ten slotte wijst de Raad op de onduidelijkheid in verband met de mogelijke
27 afbouw van rentesubsidies op Europees niveau en de impact op de Vlaamse
28 begroting.⁸

29 **[4] Daling steunpercentage voor milieuvriendelijke investeringen.** Momenteel
30 is de steun afgestemd op *"de mate waarin een bepaalde investering afgestemd is
31 op de dwingende eisen of vragen geformuleerd uit de maatschappij."* De hoogste
32 steun (40%) is voorbehouden voor investeringen gericht op een landbouw met
33 verbrede doelstellingen, duurzame landbouwmethodes (milieu-investeringen en
34 investeringen gericht op energiebesparing) en biologische landbouw.

⁴ Beleidsbrief 2008 Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

⁵ VLIF activiteitenverslag 2006

⁶ Het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling werd in december 2006 ingediend bij de EC en op 13 november 2007 goedgekeurd. De goedkeuring is retroactief vanaf 1 januari 2007.

⁷ Boer & Tuinder, 4 juli 2008

⁸ Advies van 20 december 2006 over het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013. Minaraad 2006|040. Pag.10

1 De Raad betreurt dat voorliggende wijziging een verlaging van de steun van 40%
2 naar 30% vooropstelt. De Raad verwijst naar de volgende vaststelling uit de
3 tussentijdse evaluatie van het PDPO I: *"De strategie van het PDPO om te sturen*
4 *via de differentiatie van het steunpercentage werpt zijn vruchten af voor de*
5 *investeringscodes met 40% steun. Ten opzichte van de voorgaande periode*
6 *kende de steun aan investeringen een trendbreuk met een zeer sterke toename*
7 *van de steun aan milieuvriendelijke productie en een sterke toename van de*
8 *steun aan verbreding van de activiteiten. Ook het aandeel steun toegekend aan*
9 *verbetering van het dierenwelzijn is toegenomen."*⁹

10 Een belangrijke stimulans voor de verdere duurzame ontwikkeling van de
11 landbouw valt hierdoor dus weg. Voor de Raad is onvoldoende aangetoond in
12 hoeverre de voorliggende verlaging van de steun van 40% naar 30% afdoende
13 werd afgewogen tegen andere besparingsmogelijkheden. De Raad dringt aan op
14 een veel duidelijker sturing vanuit het VLIF in de richting van milieu-
15 investeringen (zie ook par. [2] vijfde alinea i.v.m. performantie).

16 **[5] Verhoging van de productiecapaciteit.** Tot op heden kon geen steun gegeven
17 worden aan investeringen in de veehouderij die leiden tot een verhoging van de
18 productiecapaciteit. Deze voorwaarde wordt geschrapt en vervangen door de
19 volgende bepaling in artikel 7 van het ontwerpbesluit: *"Investerings die*
20 *betrekking hebben op het bouwen, verbouwen en uitrusten van*
21 *bedrijfsgebouwen, in het bijzonder voor de huisvesting van dieren, mogen niet*
22 *meebrengen dat op het bedrijf een productiecapaciteit ontstaat die groter is dan*
23 *de toegestane capaciteit, vermeld in de milieuvergunning, en die niet in*
24 *overeenstemming is met productie- of emissierechten, toegekend aan het*
25 *bedrijf."*

26 De sectorale beperkingen in de veehouderij worden aldus versoepeld.
27 Investeringssteun kan verkregen worden voor investeringen die leiden tot een
28 verhoging van de productiecapaciteit, op voorwaarde dat hier voldoende
29 productierechten, emissierechten of een milieuvergunning tegenover staan.

30 De Raad wijst er op dat aldus steun mogelijk is voor capaciteitsuitbreiding op
31 basis van productierechten verkregen door mestverwerking. De Raad verwijst
32 hierbij uitdrukkelijk naar de 'beperkende' voorwaarden die zijn opgenomen in het
33 Mestdecreet (artikel 35). Een voorwaarde voor de groei van bedrijven is onder
34 meer dat de nutriëntenbalans in het Vlaamse Gewest in evenwicht moet zijn. Het
35 Mestdecreet stelt dat dit moet blijken uit een significante verbetering van de
36 resultaten van de metingen van de relevante parameters. De Vlaamse Regering
37 dient de voorwaarden met betrekking tot de te bereiken milieuresultaten vast te
38 stellen. Dit laatste is nog niet gebeurd. Ook een significante verbetering van de
39 parameters is nog niet aangetoond. Zolang niet aangetoond is dat voldaan is aan
40 deze voorwaarden is – conform artikel 35 van het Mestdecreet - een groei van de
41 bedrijven niet toegestaan. De Raad dringt aan op een snelle uitvoering van de
42 voormelde decretale bepalingen.

43 **[6] Grondgebondenheid verval.** De steun in de vleesveehouderij is momenteel
44 gekoppeld aan een voorwaarde inzake grondgebondenheid. De bedrijven dienen
45 na de investeringen over minstens 1 ha ruwvoerders per 2 grootvee-eenheden te

⁹ Mid Term Review - PDPO I, deel II (pag. 173)

1 beschikken. Deze voorwaarde voor grondgebondenheid van de vleesveehouderij
2 verdwijnt. De bijgevoegde nota verklaart dat "*sectorspecifieke voorwaarden zoals*
3 *grondgebondenheid in de vleesveehouderij worden afgeschaft bij het bestaan*
4 *van andere beperkende factoren.*"

5 Het streven naar meer grondgebondenheid in de veehouderij kadert binnen een
6 duurzame ontwikkeling van de landbouw. De Raad stelt vast dat de voorwaarde
7 voor grondgebondenheid voor de vleesveehouderij geschrapt wordt in het VLIF.
8 De Raad wijst op het belang van het bereiken van de doelstellingen van de
9 Nitratrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Vogel- en Habitatrichtlijn.

10 Tenslotte stelt de Raad vast dat de steun voor de paardenhouderij wordt
11 uitgebreid. Naast gebouwen voor het trainen van paarden (binnenpiste) is ook de
12 aanleg van een buitenpiste subsidiabel. De Raad adviseert negatief over deze
13 voorgestelde uitbreiding (cfr. par. [2]).